

08.09.2025

Data wydarzenia: 27.11.2025 - 28.11.2025

"Stare" i "nowe" w literaturze dla dzieci i młodzieży

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Opole

Grupy docelowe: Studenci, Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi, Doktorzy

Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji, która wieńczy cykl pt. „Stare” i „nowe” w literaturze dla dzieci i młodzieży. Tym razem przedmiot refleksji został ujęty wyjątkowo szeroko, aby jak największe grono badaczy z różnych dyscyplin mogło wziąć udział w spotkaniu poświęconym pamięci prof. dr hab. Bożeny Olszewskiej, przedwcześnie zmarłej w grudniu 2023 roku.

Jako współpracownicy i przyjaciele Pani Profesor zachęamy do wspólnej refleksji nad zagadnieniami związanymi z kreacjami świata przedstawionego w literaturze dla dzieci i młodzieży. Ze względu na badawcze plany prof. Bożeny Olszewskiej, poczynione podczas ostatniej konferencji, zależy nam m.in. na podjęciu rozważań nad formami teatralnymi, parateatralnymi i dramatycznymi tworzonymi z myślą o dzieciach i młodzieży, także tymi aktywizującymi młodych do roli performerów. Powszechnie wiadomo, że teatr, pomiędzy wieloma funkcjami, które pełni w odniesieniu do młodego odbiorcy, „Jest także ocalającym wartości łącznikiem między dawną kulturą a współczesną kulturą masową” (*Skoro i tak gram...*, red. G. Tomaszewska, D. Szczukowski, Gdańsk 2009). Problemy twórczości dramatycznej dla dzieci i młodzieży już wielokrotnie podejmowano (zob. np. R. Waksmund, *Od literatury dla dzieci do literatury dziecięcej*, Wrocław 2000; *Teatr i dramat dla dzieci i młodzieży*, red. M. Wiśniewska, M. Wróblewski, Toruń 2016). Powstaje jednak wiele nowych tekstów adresowanych do dzieci i młodzieży. Proponują one niezwykle aktywizujące formy komunikacji z młodym widzem. Stale też rośnie zapotrzebowanie na teatralne teksty dla dzieci, które posługując się współczesnym językiem, poruszałyby aktualne problemy.

Jednocześnie pamiętając o idei towarzyszącej Pani Profesor, by konferencje w stworzonym przez Nią cyklu łączyły jak najszersze grono badaczek i badaczy literatury dla młodych odbiorców, proponujemy bardzo bogaty zakres tematyczny do dyskusji. Stąd w obszar poruszanych zagadnień włączone zostaną zarówno kwestie związane ze sposobami kreowania fikcyjnego świata dla dzieci, jak również

jego stałe elementy, które mogą wywierać wpływ nie tylko na jego kształt formalny, modyfikować sens utworu czy też obraz sytuacji komunikacyjnej wewnątrz dzieła, ale również rzutować na wiedzę o samych postaciach bohaterów.

Interesują nas szczególnie ujęcia komparatystyczne, mogą one bowiem uruchomić perspektywy wykraczające poza rodzimą literaturę, uwzględniające różnorodność kultur i języków, a w szczególności takie spojrzenie, które pozwoli uchwycić jak najpełniejszą mapę dziecięcych i młodzieżowych modeli uniwersów, również tych, których topografia pokrywa się ze światem rzeczywistym.

Zachęcamy więc do spojrzenia na różnorodność form literackich, w tym również teatralnych, jakie dedykowane są dzieciom, na oryginalny charakter języka, ale jednocześnie na wszystkie potrzeby młodego odbiorcy odzwierciedlone w tej wyjątkowej literaturze. Podjęcie takich działań ma szanse zarysować w czasie i tradycji „ścieżki” form typowych dla twórczości dziecięcej. Proponujemy również, by objąć badaniami rozmaite gatunki literackie zarówno w perspektywie synchronicznej, jak i diachronicznej, z uwzględnieniem tekstów polskich i obcojęzycznych.

PROGRAM WYDARZENIA >>

PROPONUJEMY NASTĘPUJĄCE ZAGADNIENIA BADAWCZE KONFERENCJI:

- czas i przestrzeń w literaturze dla dzieci i młodzieży,
- utopie, arkadie i krainy fantazji, wartości i normy tych krain (dla młodego odbiorcy/ze względu na niego),
- bohaterowie, ze szczególnym uwzględnieniem bohatera dziecięcego,
- analiza i interpretacja wybranych utworów,
- tradycja i nowatorstwo utworów dla dzieci i młodzieży,
- ewolucja gatunków ze szczególnym uwzględnieniem dramatu, ale też baśni, bajki,
- twórcy literatury dla dzieci i młodzieży epok dawnych i czasów najnowszych,
- badania komparatystyczne w obszarze studiów nad literaturą dla młodego odbiorcy,
- miejsce form dramatycznych w literaturze dla dzieci i młodzieży,
- recepcja i realizacje teatralne,
- reprezentacja dramatu i teatru w prozie dla dzieci i młodzieży,
- edukacja literacka/teatralna/kulturalna,
- język, kreatywność języka w tekstach literatury i formach teatralnych dla dzieci i młodzieży,
- adaptacje, reinterpretacje, kontynuacje: transgresja w formach prozatorskich, lirycznych oraz dramatycznych kierowanych dla młodego odbiorcy.

Lista wskazanych obszarów tematycznych nie jest zamknięta. Jesteśmy otwarci na inne propozycje pozostające w związku z tytułem konferencji. Zastrzegamy sobie

jednak prawo doboru referatów. W programie konferencji przewidujemy wystąpienia do **20 minut**.

Przewidujemy opłatę konferencyjną – obejmującą wyżywienie, uroczystą kolację oraz materiały konferencyjne – w wysokości **300 zł**.

Prosimy o nadsyłanie zgłoszeń (imię i nazwisko, tytuł naukowy, afiliacja, dane teleadresowe, temat wystąpienia wraz z abstraktem) do **30 września 2025** roku na następujący adres mailowy:

konferencja.starenowe@gmail.com

Pozytywnie zrecenzowane teksty zostaną opublikowane w księdze poświęconej pamięci prof. Bożeny Olszewskiej. Informacje o przyjęciu wystąpień oraz numer konta do uiszczenia opłaty konferencyjnej prześlemy po otrzymaniu i rozpatrzeniu zgłoszeń.

KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI:

prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel (UJ, Kraków)

dr hab. prof. UO Adrian Gleń (UO, Opole)

prof. dr hab. Anna Janicka (UwB, Białystok)

prof. dr hab. Mirosław Lenart (UO, Opole)

dr hab. prof. UwB Anna Nosek (UwB, Białystok)

dr hab. prof. UO Paweł Marcinkiewicz (UO, Opole)

prof. dr hab. Bernadeta Niesporek-Szamburska (UŚ, Katowice)

prof. dr hab. Jolanta Nocoń (UO, Opole)

dr hab. Anna Tabisz, prof. UO (UO, Opole)

dr hab. prof. UŚ Małgorzata Wójcik-Dudek (UŚ, Katowice)

dr Agnieszka Wójtowicz (UO, Opole)

dr hab. prof. UI Krystyna Zabawa (Uniwersytet Ignatianum, Kraków)

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI:

dr Joanna Zagożdżon-Łyszcza (UO, Opole) – Przewodnicząca

dr Beata Koper (UO, Opole) – sekretarz

dr Małgorzata Burzka-Janik (UO, Opole) – sekretarz

dr Roksana Rał-Niemeczek (UO, Opole)

dr Marta Chyb-Winnicka (UO, Opole)

dr Monika Krzempek (UO, Opole)

ORGANIZATORZY:

Instytut Nauk o Literaturze Uniwersytetu Opolskiego

Instytut Językoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego

Centrum Badań Epok Wczesnonowożytnych Uniwersytetu Opolskiego

WSPÓŁORGANIZATORZY:

Ośrodek Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej Uniwersytetu Jagiellońskiego

Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją Humanistyczną Uniwersytet Śląskiego

PATRONAT:

Biuletyn Polonistyczny

Adres: Plac Mikołaja Kopernika 11, 45-040 Opole

Data zgłaszania prelegentów: 30.09.2025

Opłata: 300

Linki:

- <https://cbew.uni.opole.pl/wp-content/uploads/sites/139/Opis-konferencji.pdf>

Słowa kluczowe: literatura dla dzieci i młodzieży, konferencja ogólnopolska